

Asia: VN/12900/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan näkemykset sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Turun ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettua lakia siten, että oikeus toimia tilapäisesti laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä mahdollistettaisiin myös henkilölle, joka on suorittanut soveltuvan sosiaalialan korkeakoulututkinnon osana tai sen lisäksi sosiaalityön perus- ja aineopinnot sekä käytännön harjoittelun tai jolla on soveltuvan sosiaalialan korkeakoulututkinnon ja sosiaalityön perus- ja aineopintojen lisäksi riittävä käytännön kokemus ja ammattitaito.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Turun ammattikorkeakoulu yhtyy pääosin Talentian, Valviran, KT sekä Lääkäriliiton lausuntoihin. Turun ammattikorkeakoulu kannattaa muutosta, jonka mukaan myös sosionomin (AMK) -tutkinnon suorittaneilla henkilöillä, joilla on lisäksi suoritettuna sosiaalityön perus- ja aineopinnot sekä riittävä käytännön työkokemus ja ammattitaito, voisivat toimia tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä erikseen määritellyn ajan.

Lakiehdotus selkiyttää sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lainsäädännön tulkintaa ja soveltamista, kun tilapäisen toimimisen edellytykset laajenevat myös muihin kuin tutkinto-opiskelijoihin. Lakimuutoksen linjaukset voivat helpottaa hyvinvointialueiden mahdollisuuksia järjestää lakisääteisiä sosiaalipalveluja ja parantaa asiakkaiden palvelujen saatavuutta.

Lakiehdotuksessa tulisi selkiyttää määritelmiä sijaistuksien keston tulkinnasta ja määräajoista. Huomioitavaa on, että terveydenhuollon ammattihenkilölaissa ja asetuksessa määräaikoja ei esitetä. Vaihtoehtoisesti asia tulisi valmistella osana ammattihenkilölain kokonaisuudistusta. Selkiyttäminen on perusteltua esimerkiksi opiskelijoiden toimiessa ao. tehtävissä tulkintaongelmien estämiseksi ja työntekijän oikeusturvankin näkökulmasta (luvaton ammatinharjoittaminen). Lakiehdotuksen säännöksen 12 § tilapäisen työskentelyn määräaikoja koskevassa sanamuodon selkiyttämisessä Turun ammattikorkeakoulu yhtyy Valviran näkemykseen, joka vastaa terveydenhuollon toimilupia

koskevaa käytäntöä ja on yksiselitteinen. Turun ammattikorkeakoulu yhtyy lisäksi Valviran näkemykseen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakien kokonaisuudistuksen tarpeesta ja yhdenmukaisista käytännöistä.

Lausunnonantajan näkemykset voimaantulosta

Turun ammattikorkeakoulu kannattaa lakimuutoksen valmistelua osana sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistusta.

Onko lakiehdotuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia lakiehdotuksella voidaan arvioida olevan?

Hallituksen esityksessä ei tule ottaa kantaa työn vaativuuteen perustuvaan palkkaukseen, palkkauksen perusteisiin tai palkitsemisjärjestelyihin. Tämä on perusteltua myös käynnissä olevan palkkausjärjestelmän uudistuksen näkökulmasta.

Lakiehdotus ei vastaa suoraan sosiaalihuollon työnjakoa koskeviin tavoitteisiin ja ongelmiin ja kasvattaa työnantajan harkintavalttaa asiassa.

Turun ammattikorkeakoulu yhtyy Talentian näkemykseen, jonka mukaan alan veto- ja pitovoimaa voidaan parantaa ensisijaisesti varmistamalla työn tekemisen edellytyksiä, ei tilapäisellä koulutus- ja osaamisvaatimusten määrittelyllä. Tässä keskeistä ovat esimerkiksi mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen ja urapolkujen luomisen mahdollisuuteen sekä integroimalla tutkimus- ja kehittämistyö asiakastyöhön. Lakiehdotus voi osaltaan vähentää kannustimia valmistua tutkintokoulutuksesta määrääjassa tai saattaa opintoja loppuun ja hakemaan sosiaalityöntekijän laillistusta.

Muita yleisiä huomioita lakiehdotuksesta?

Turun ammattikorkeakoulu pitää tärkeänä, että kelpoisuusehtoja, resurssien käyttöä ja työnjakoa koskevissa päätöksissä varmistetaan asiakasturvallisuus ja oikeus hyvään hoitoon ja palveluun erillislainsäädännön mukaisesti. Samalla on hallitusohjelman kirjausten mukaisesti luopua perusteettomasta sääntelystä ja kytkeä kelpoisuusehtoihin ja ammattioikeuksiin vain asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta välttämättömät edellytykset ja vaatimukset. Vaikutusten arvioinnin tulisi perustua KT esittämän ehdotuksen mukaisesti mm. valvontatilastoihin ja hyvinvointialueiden antamiin tietoihin asiasta.

Taatila Vesa
Turun ammattikorkeakoulu Oy

Isotalo Anne

Turun ammattikorkeakoulu Oy - Terveys ja hyvinvointisektori, Anne Isotalo